

ISSN 1331-8411

KARIKA 067

glasilo Hrvatskog društva karikaturista srpanj 2009.

TEMA BROJA:

14.

MEĐUNARODNA
IZLOŽBA
KARIKATURE
ZAGREB

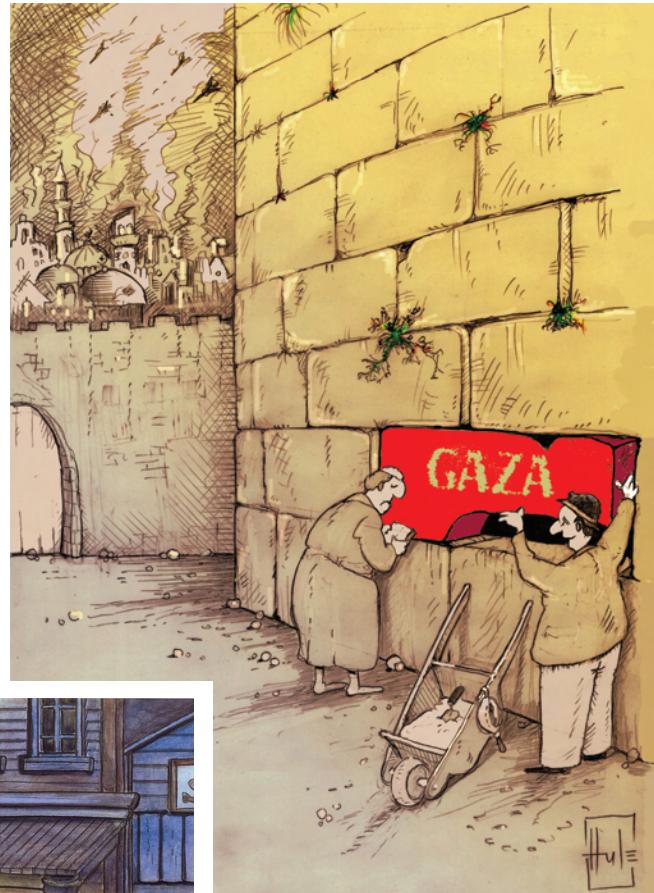
2009

14. MEĐUNARODNA IZLOŽBA KARIKATURE ZAGREB 2009
Prva nagrada, Louis Postruzin

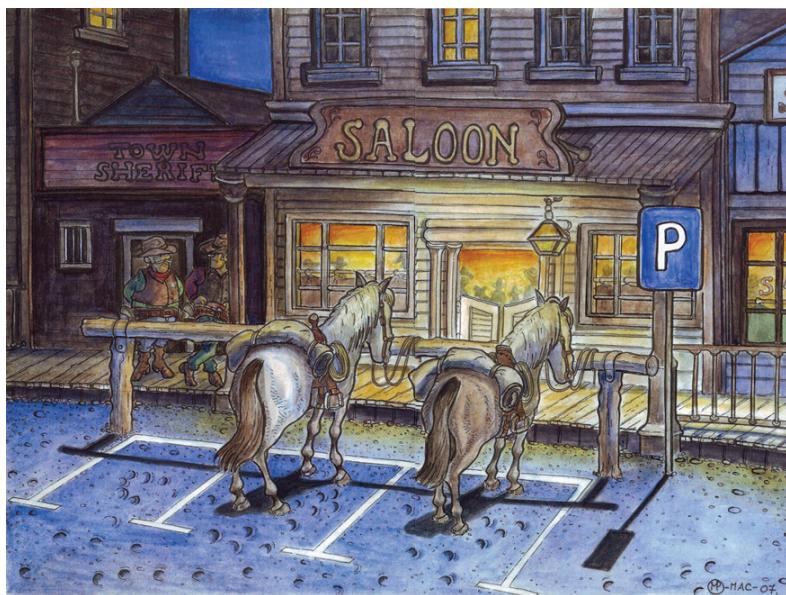
SIRIJA 2009

Tema: Gaza u vatri
Priznanje, Husein Hanušić

DAEJEON 2008

Priznanje, Marijan Pavečić

Art Festival Ankara 2008:
Prva nagrada, Louis Postruzin

SADRŽAJ

- 4 **14. MEĐUNARODNA IZLOŽBA KARIKATURE ZAGREB 2009**
- 6 **IZ RADA DRUŠTVA**
- 8 **OSKARIKA 2008**
- 9 **BOSC: Karikaturist s gumićom**
- 10 **Ivan Haramija Hans**
- 11 **Izložbe HDK...**
- 12 **IZLOŽBA: Niktitanik**
- 14 **Tihomir Lovrić: Provokativne karikature**
- 16 **IZLOŽBA: Ivan Pahernik**
- 17 **IZLOŽBA: Edo Šegvić**
- 18 **SITNICE ...**
- 19 **IZLOŽBA: Srećko Puntarić Felix**
- 20 **Stripovi i crtici...**
- 21 **ODJECI S FESTIVALA**
- 22 **TABLICA FESTIVALA**

DAEJEON 2008: Priznanje, Louis Postruzin

IMPRESSUM

Izdavač:
Hrvatsko društvo
karikaturista
Savska 100
10000 Zagreb

Telefon:
(01) 4923 673
(samo četvrtkom
od 19 do 21 sat)

Fax:
(01) 6687 695

E-mail:
hrvdrukar@gmail.com

Žiro-račun:
2360000-1101453975
kod Zagrebačke banke

Glavni urednici:
Zdenko Puhin
Predrag Raičević

Grafički urednik:
Predrag Raičević

Uredništvo:
Ivan Šarić
Janko Bučar

Dizajn i prijelom:
MEDIAVEKTOR
Studio za
grafičko oblikovanje

14. MEĐUNARODNA IZLOŽBA KARIKATURE ZAGREB 2009

Izložba u organizaciji Hrvatskog društva karikaturista, na temu „U se, na se i podase“, otvorena je u ponedeljak 29. lipnja u 18 sati u galeriji „Zvonimir“. Izložbu su otvorili predsjednik Hrvatskog društva karikaturista gosp. Ivan Šarić i dopredsjednik gosp. Davor Trgovčević, te prof. Zrinka Marić-Pillauer, načelnica Odjela za kulturno-društvene djelatnosti MORH-a, koja je prepoznala značaj međunarodne izložbe karikature te je dostoјno ugostila u galeriji „Zvonimir“. Izložba će biti otvorena do 15. srpnja.

Stres, pod stresom sam čovječe - čuje se u tramvaju, u dućanu, pri ispijanju jutarnje kavice u kvartovskom kafiću. Negdje usput smo smijeh zamijenili za stres. Šala, vic, ma 'ko za to ima više vremena, treba otplaćivati kredit s tek sad shvaćenim značenjem promjenjive kamatne stope. Zar smo stvarno izgubili tako nam nekad svakodnevne Muju i Hasu? Da li trebamo objaviti potjernicu. U stilu traže se, nagrada neprocjenjiva - potpuno brisanje stresa!

Kakvo smo to društvo postali? Dok se vani zbog karikature političarima tresu gaće, kod nas padaju gaće "mačku", te njegove egzibicije ispred ogledala postaju svojevrsna živa karikatura koja ne zahtijeva misao, niti ikakav socijalan angažman. I zašto bi onda publika radije izabrala karikaturu koja zahtijeva misao, koja propituje!? Nema razloga ili ipak...

Gužva na otvorenju, ipak! Puna galerija „Zvonimir“ pokazuje drugu stranu našeg društva. A sudjelovanje 59 zemalja, 409 autora te 899 radova, i važnost zagrebačkog festivala na međunarodnoj sceni. Ova izložba bi se s pravom mogla nazvati olimpijadom karikature, a istodobno i najboljim hrvatskim ambasadorom. I to ne samo u nama bliskim i poznatim zemljama Europe, već i u za nas tako dalekim i egzotičnim zemljama kao što su Kostarika, Nigerija, Sudan, Uzbekistan, Irak....

Na izložbi je prikazan izbor od oko 120 najkvalitetnijih radova, koji su postigli najveći uspjeh u spajanju originalne ideje i vrhunskog crteža. Neki radovi su decentniji, drugi su sirovi, ponekad čak i grubi, dok crtež varira od vrhunske detaljne izvedbe sve do linearne reducirane pokreta. Takva raznovrsnost predstavljena je i u razlici likovnog izražaja u na-građenim radovima. Prvu nagradu je osvojio Louis Postruzin iz Australije s čistim linearnim crtežom ali zato izvrsnom idejom, kojem se ovim putem treba zahvaliti na odričanju novčane nagrade u korist društva, drugu nagradu dobio je autor s Kube Aristides E. Hernandez Guerrero sa svojom slikarskom izvedbom imitacije pećinskih slikarija, a na tom tragu je i rad Jugoslava Vlahovića, koji je osvojio treću nagradu s poznatim mjerama čovjeka smještenim u znak eura. Posebna priznanja osvojili su: Mognir Mihatov iz Hrvatske sa vrsnim crtežom, Maria

Maklakova iz Rusije sa crtežom koji ima dinamiku starih crtića, Raimundo Waldez da C. Duarte iz Brazila s kompjutorskim radom, Luc Vernimmen iz Belgije s pomalo sirovom temom, te Bartomiej Kuznicki iz Poljske s vrsnim spojem crteža i ideje.

Oskarika, priznanje za najnagrađivanijeg člana HDK na međunarodnim festivalima tijekom 2008.godine svećano je dodijeljena gosp. Otu Reisingeru.

Ova izložba postigla je svoj cilj, propitala kroz temu „U se, na se i podase“ osnovne ljudske potrebe, a u konačnici obavila ono najvažnije - našla Muju i Hasu, izbrisala stres, te nas nasmijala.

Nataša Rašović

Davor Trgovčević, karikatura s izložbe

HVALA, POL!

LOUIS POSTRUZIN
P.O. Box 196
Milsons Point NSW 1565
Australia
e-mail:louis.pol@gmail.com

Sydney, 17.6.2009

Postovani kolege u HDK,

Zahvaljujem na obavjesti da sam osvojio Prvu Nagradu na 14. International Cartoon Exhibition Zagreb 2009.
Novčanog djela nagrade (EUR 1000) se održem u korist Hrvatskog Drustva Karikaturista, te vam predlažem da taj iznos potrosite na zadovoljstvā poput alkoholnih pica i slicnog.

Pozdrav iz zemlje Kangaroos (klokana),

Pol

Na 14. međunarodnu izložbu karikature ZAGREB 2009 pristiglo je 899 karikatura od 409 autora iz 59 država širom svijeta.

POBJEDNICI

PRVA NAGRADA

LOUIS POSTRUZIN, Australija

DRUGA NAGRADA

ARISTIDES E.HERNANDES GUERRERO
Kuba

TREĆA NAGRADA

JUGOSLAV VLAHOVIĆ, Srbija

POSEBNA PRIZNANJA

RAIMUNDO WALDEZ DA C.DUARTE, Brazil
MARIA MAKLAKOVA, Rusija
MOJMIR MIHATOV, Hrvatska
BARTEOMIEJ KUZNICKI, Poljska
LUC VERNIMMEN, Belgija

Ocenjivački sud 14. Međunarodne izložbe karikatura Zagreb 2009

Rudi Aljinović

Predsjednik Ocenjivačkog suda, novinar,
scenarist stripova

Frane Dulibić, Povjesničar umjetnosti
Branko Ilić, Karikaturist

Joško Marušić, Karikaturist

Petar Pismestrović, Karikaturist

NISU POSLALI RADOVE

Nažalost, na ovogodišnju međunarodnu izložbu nisu stigli radovi dvojice poznatih i nagrađivanih karikaturista iz Izraela i Bjelorusije.

Još početkom ove godine stigla je vijest da je 3. veljače preminuo **Yuri Ochakovsky**. Rođen je 14. svibnja 1950. u gradu Iman Primorye u Rusiji, a 1973.godine diplomirao na Institutu za zrakoplovstvo. Živio je u Izraelu, a svoju prvu karikaturu objavio je 1975. Nagrade je osvojio na više od 300 različitih međunarodnih natjecanja, među kojima više od 80 prvih nagrada. Na festivalu u Zagrebu primio je posebno priznanje 2006.godine na temu - crni humor.

Andrei Puchkaniou dobio je u Zagrebu prvu nagradu 2000. godine (tema: prijatelji; **na karikaturi gore**), a posebno priznanje tri godine kasnije na temu – tehnologija. Andrei Puchkaniou (1960-2009.) bio je bez sumnje najpoznatiji karikaturist iz Bjelorusije, dobitnik nagrada na natjecanjima: Aydin Dogan (Turška), Yomiuri Shimbun (Japan), Satyrykon (Poljska), Jaka Bede (Poljska), Biennale Písek (Češka), Biennale Teheran (Iran)... Krasila ga je originalnost i jedinstvena tehnika crtanja. Tragično je poginuo 8. ožujka 2009. godine.

IZ RADA HDK

SKUPŠTINA HDK

Skupština je (6.ožujka 2009.) započela s radom uz nazočnost 22 člana Hrvatskog društva karikaturista. Usvojena su izvješća o radu u 2008., kao i planovi rada za 2009. godinu. Izabrano je sedam članova IO HDK: Milan Lekić, Nataša Rašović, Janko Bučar, Ivan Šarić, Davor Trgovčević, Nikola Plečko i Zdenko Puhin. Novi (i stari) predsjednik, dopredsjednik i tajnik su Ivan Šarić, Davor Trgovčević i Zdenko Puhin. Skupština je dodijelila Priznanje Mladen Bašić Bibi Petru Pismestroviću, a Ivcu Bednjanca proglašila počasnim članom HDK.

NOVI KOMPIĆ

Krajem 2008.godine donesena je odluka o kupnji novog kompjutera, printerja, skenera i kopirke. Ovom kupnjom članovima je omogućeno da svoje karikature ske niraju i printaju (A4) u prostorijama HDK, a korištenjem ADSL-a članovi imaju brz pristup

Internetu i web stranicama s informacijama o karikaturi. Pored novog hardvera HDK nastoji poboljšati informacije na našoj web stranici (www.hdk.hr) te je uspjelo (uz pomoć članova) ažurirati životopise svojih članova, popis ČLANOVA ONLINE, te ubaciti kompletну informaciju o dodjeli OSKARIKE. Za jesen se predviđa održavanje kratkog tečaja o osnovama Photoshopa.

RIM 2008 (tema: offside): Priznanje, Louis Postruzin

SURADNJA

Česta tema razgovora na sastancima Izvršnog odbora HDK, ali i na satancima članova svaki četvrtak je aktivnost članova. Pod aktivnošću misli se odazivanje na naše izložbe (u organizaciji HDK) s najkvalitetnijim radovima, pomoć prilikom postavljanja izložaba, sudjelovanje na Skupštini HDK, predlaganje kandidata za dobivanje Priznanja MBB ...

No, jedna od najvažnijih aktivnosti članova (naročito onih izvan Zagreba) je slanje informacija za KARIKU, odnosno suradnja s uredništvom. Dragocjene su informacije o događanjima (u vašem gradu) vezanim uz karikaturu, dobivenim nagradama, slanje nagrađene karikature u uredništvo... Bez takvih informacija Karika je nepotpuna.

DAEJEON 2008 (Koreja): Priznanje, Zdenko Puhin

MINI IZLOŽBE

Već niz godina HDK redovito obnavlja sadržaj izložbenog kaslića u Frankopanskoj 1, kroz koji su prodefilirali svi članovi HDK. Novi iskorak napravljen je krajem prošle godine, kupnjom velikih okvira (100 X 70) koji su postavljeni u izlogu prostorija HDK u Savskoj. U tim okvirima izmjenjuju se podložni papiri (i naravno karikature) s godišnje izložbe članova HDK i međunarodne izložbe.

Gužva na otvorenju izložbe u galeriji Zvonimir pokazala je da karikatura ima svoju publiku, koja se ne slaže s uredničkom politikom koja je minimalizirala prisutnost novinske karikature u hrvatskim tiskovinama. Zbog te publike Hrvatsko društvo karikaturista pokušava izložiti karikaturu u mini galerijskim prostorima. Najnoviji prostor (HDK je kaslić uzeo u zakup od GRADA ZAGREBA) nalazi se u samom centru Zagreba, u prolazu ispod nebodera, koji spaja Ilicu i Bogovićevu ulicu.

MEDIJI

U pripremi međunarodne izložbe ekipa HDK veliku pažnju pridaje medijima. Tjedan dana prije izložbe e-mailom šalje tekst (i karikature) o izložbi na adrese elektronskih medija, a poštom katalog i pozivnicu na 23 adrese TV kuća i novina.

Ove godine o 14. međunarodnoj izložbi ZG09 informaciju su donesli portalii www.culturenet.hr, www.akademija-art.net, www.zagrebinfo.net, kamo.hr, www.morph.hr, www.javno.com, www.tportal.hr, www.vjesnik.hr...

Izložba je najavljena na Radio Sljemenu, Otvorenom radiju i Anteni kratkim razgovorima s tajnikom Z. Puhinom, a objavljene su najave izložbe u Slobodnoj Dalmaciji, Večernjem listu...

Na prvom programu HTV-a otvorene izložbe je popraćeno u vijestima iz kulture (uz razgovor sa I. Šarićem i P. Pismestrovićem), a Milan Lekić Lex bio je gost u emisiji Dobro jutro Hrvatska, crtao voditeljicu i razgovarao o izložbi.

3. MEĐUNARODNI ZAGREBAČKI SALON AUTOKARIKATURE 2009

Ovogodišnji 3. Međunarodni zagrebački salon autokarakture 2009 ima međunarodni karakter, a tema ovogodišnjeg Salona je: AUTO OTPAD i AUTO OLUPINE, čime se željelo potaknuti autore iz cijelog svijeta da pridonesu i upozore svjetsku javnost na potrebu očuvanja okoliša i odbacivanje neodrživog životnog stila. Ovaj projekt se pridružuje eko-akciji "Očistimo Hrvatsku od autoolupina". (Idejni začetnik i organizator eko-akcije je zagrebački fotoreporter Romeo Ibišević, u kojoj je do konca 2008.god. uklonjeno 12.000 starih odbačenih vozila iz parkova, šuma, rijeka, jezera...).

Izloženo je 406 karikatura primljenih od 230 autora iz 48 zemalja svijeta sa svih kontinenata. Otvorenje izložbe 3. Salona bilo je u četvrtak, 4.6.2009. u auli Gradske poglavarnice Grada Zagreba uoči Svjetskog dana zaštite okoliša.

GRAND PRIX:

MOJMIR MIHATOV - HDK

PRVA NAGRADA:

JOVCHO SAVOV - Bugarska

DRUGA NAGRADA:

DODDY ISWAHYUDI - Indonezija

TREĆA NAGRADA:

ZHANG WEI - Kina

PRIZNANJA:

TOMO KRMIĆ – Hrvatska

3. MEĐUNARODNI ZAGREBAČKI SALON AUTOKARIKATURE 2009: Grand Prix, Mojmir Mihatov

OSKARIKA 2008.

Tijekom 2008. godine članovi HDK zajednički su slali karikature na festivalne širom svijeta, a pošta je prema evidenciji HDK zaprimila i poslala 54 pošiljke tijekom prošle godine. Nekoliko autora samostalno je slalo svoje uradke. Uspjeh nije izostao, osvojene su četiri prve nagrade, dvije druge nagrade, tri treće nagrade i niz priznanja. Prema usvojenim kriterijima bodovanja (Tablica vrijednosnih grupa festivala) izračunali smo bodove i dobili najnagrađivnjeg člana HDK na međunarodnim festivalima.

1. Oto Reisinger	15,4
2. Louis Postruzin	15,1
3. Mojmir Mihatov	13,75
4. Damir Novak	13,05

Dvije druge nagrade odlučile su o dobitniku OSKARIKE za 2008. godinu i ona je pripala Oti Reisingeru (više o OSKARIKI 2008 možete vidjeti na www.hdk.hr).

NAGRade ČLanova HDK NA MEĐUNARODnim FESTIVALIMA KARIKATURE

Prva nagrada:

Mojmir Mihatov (Zagreb HDK), Davor Štambuk (Jonzac/Francuska), Husejin Hanušić (Katmandu/Nepal), Louis Postruzin (Art Festival, Ankara/Turska).

Druga nagrada:

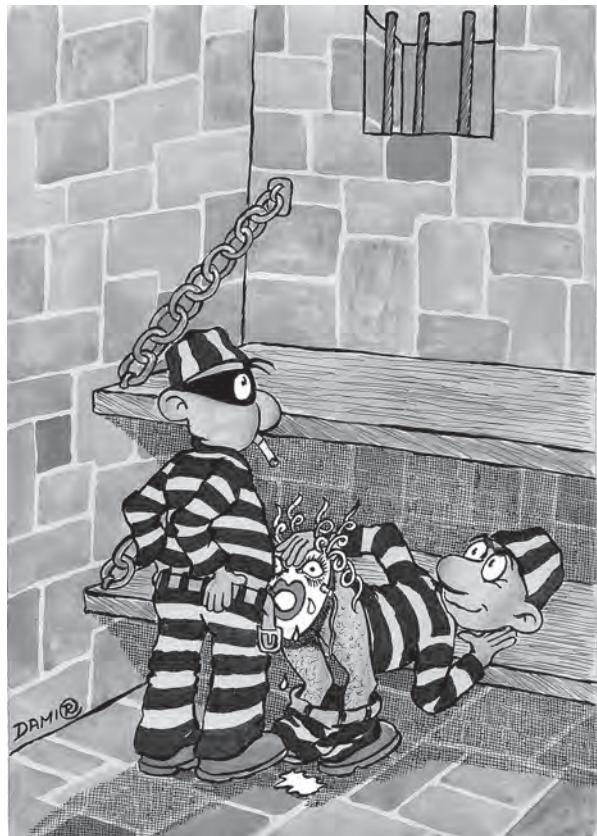
Oto Reisinger (Zagreb HDK, Stuttgart, Njemačka).

Treća nagrada:

Dragutin Kovačević (Alanya/Turska), Damir Novak (Graz, Austrija, Nanjing City/Kina).

Priznanja:

Željko Cerić (Vianden / Luxemburg, Zagreb auto), Ivan Haramija (Daejeon / Koreja), Miroslav Georgievski (Ankara / Turska), Zdenko Puhin (Damask / Sirija, Daejeon / Koreja), Miloš Panić (Damask / Sirija), Damir Novak (Damask / Sirija, Montreal / Kanada), Louis Postruzin (Damask / Sirija, Daejeon / Koreja, Rim / Italija), Ivan Šarić (Zagreb HDK), Mojmir Mihatov (Zagreb auto), Fedor Kritovac (Zagreb auto), Branko Ilić (Zagreb HDK, London / Engleska), Nataša Rašović (Solin), Marko Ivić (Halandri / Grčka), Božidar Vukelić (Daejeon / Koreja), Marko Ivić (Halandri / Grčka), Marijan Pavečić (Daejeon / Koreja), Roko Idžočić (Nanjing City / Kina), Borislav Hegedušić (Nanjing City / Kina).

STRUMICA 2009: Priznanje, Damir Novak

DVA OSCARA ZA SILVESTRA

Silvestar, crno-bijeli mačak crvena nosa pojavio se prvi put 1945. No tek dvije godine kasnije animatori studija Warner Bros. dočrtali su mu i žutog 'nevinog' kanarinca enormno velike glave, sa "Tweetie Pie", prvi crtić u kojem se zajedno pojavljuju nagrađen je i Oscarom. Još jednog Oscara Silvestar je pobrao 1955. u obraćunu s brzim mišem u crtiću "Speedy Gonzales".

MALI ZABORAVLJENI VAMPIR

Ernest je mali, tašti i nespretni vampir koji živi u pustome dvoru. Ima zube nalik morževim kljovama, uši su mu poput slonovskih, a može i letjeti kao šišmiš. Zvuči poznato? Da riječ je o francuskom crtiću „Ernest Le Vampir“ iz 1988.godine., kada je snimljeno prvi 13 epizoda. Sasvim slučajno nacrtao ga je animator Francois Bruel koji je napisao i scenarij za prvu sezonu, ali i drugu koja ima 104 epizode. Epizode su poprilično kratke, svaka traje točno dvije minute i trideset sekundi.

JUNAK PROMJENLJIVE ĆUDI

Patak Darko ili Dodo, a izvorno Duffy, prvi put se pojavio 17.travnja 1937. u crtiću Gicin veliki lov Warner Bros. studija. Jedan je od animiranih likova kojeg je najteže definirati jer mu je nešto svoje dodao svaki Warnerov animator, a posebno Bob Clampett i Tex Avery. Tako je u jednoj epizodi patak lud, u drugoj dobar, u trećoj gramziv. No kritičari tvrde da je najbolji crtić Duck Amuck iz 1953. u kojem patak animatorskim intervencijama stalno mijenja oblik, a kad na rubu živčanog sloma traži odgovornog za to, za animatorskim stolom pokaže se Zekoslav Mrkva.

BOSC: KARIKATURIST S GUMICOM

U Europskom centru karikature (European Cartoon Center) u Kruishoutemu (Belgija) od 17. siječnja do 1. travnja 2009. godine održana je retrospektivna izložba velikog francuskog karikaturiste BOSCA (1924. – 1973.)

Jean-Maurice Bosc rođen je u Nîmesu 1924. godine. Po povratku iz Vijetnama, Bosc, slomljen od rata, uzalud je pokušavao pronaći svoj životni put, smjer u svom životu. U proljeće 1952. godine otkrio je knjigu za humor s potpisom Mose. Nakon toga ljeti je proveo crtajući, a na kraju je napravio nemilosrdnu selekciju nacrtanih radova, a u vatru bacio više od 200 crteža. Zatim je krenuo u Paris s 49 karikatura pod rukom i novcem dovoljnim za dva tjedna života u velikom gradu.

Imao je 28 godina, nikada nije studirao umjetnost u školama, ali imao je želju - uspjeti pod svaku cijenu, a kombinacija njegovog talenta i žudnja za životom bili su toliko jaki da se uskoro našao među najboljim karikaturistima.

Što je obilježavalo rad genijalnog Bosca? Jedan kolumnist je napisao da Bosc radi više s guminicom nego s olovkom. Brisao je sve što je smatrao suvišnim, a ostavio samo bitnu, osnovnu liniju u oceanu bijelila. Čini se da je bijelilo bilo tako važno u Boscovom crtežu da je, završivši karikaturu, uzeo gumicu u ruku, pa uklanjanao sve beskorisne travke. Na taj način omogućio je čitatelju da odmah može vidjeti i uživati u osnovnoj ideji.

Do 1973. godine, Bosc je objavio 8 albuma karikatura u Francuskoj i 13 albuma u inozemstvu. Pored toga njegovi su radovi objavljeni u oko 70 zajedničkih knjiga za humor širom svijeta, a njegove radove se moglo pronaći u bar trideset magazina. Njegove karikature oduševile su posjetitelje na nizu izložbi u Europi.

Bosc je surađivao s mnogima: Paris-Match (1952-1970), France-Observateur, Marie-Claire (1956), Divertissements (1958), La Maison de Marie-Claire (1969, 74, 77), Elle (1969 / 71), Politique hebdo (1970), Télé Gadget (1970 / 71), Nice matin (1970 / 73), Sud-Ouest Dimanche (1970 / 1977), Charlie Mensuel (1973), Le Nouvel-Observateur, L' Express, Constellation, Pilote, France-Dimanche, Le Rire, Lui, L'Enragé, Haute Société, Minute, Bizarre, Charlie-Hebdo, Radar; Notre Époque, Le Temps de Paris, Paris-presse, Le Canard Enchaîné, Le Crapouillot, Action, Combat, La Croix, a u inozemstvu sa : Maillou helvien, Play-Boy, Die Zeit, Frankfurter Zeitung, Stern, Il Messagero, Daily Telegraph, Punch, Esquire, Oui, Cavalier (u.s.a.), Scottie Club Nachrichten, Everybody's Weekly, Palante (Cuba), Sie und Er, La Tribune de Genève, L' Illustré (Suisse).

Dvadesetpet godina Bosc se hrval s teškom bolesti, a posljednje tri bez nade da bi se mogao oporaviti. Bosc je umro u Antibesu 3. svibnja 1973. godine. (Više informacija o Boscu možete naći na web portalu: <http://www.j-m-bosc.com/>)

VJERNIKU POMAŽE VJERA A HANSU KARIKATURA

Prije olovke u ruci najvažniji je kod malog Ivana Haramije bio ribički štap. Bicik, blinker i kilometri od Oporovca do Podbresta i poznavanje svakog dravskog trčka ispod kojeg se riba krila bili su prvo Hansovo, pod kojim nadimkom ga svi znaju, bježanje od 'grubijanstva' u rodnom Prelugu, a prve naznake karikature spoznavao je u knjižicama o Bobiju i Rudiju za putovanja s majkom vlakom put Čakovca.

Pamti prvi postavljen školski pano slika samo njemu posvećen koji je otkrio njegove crtačke i karikaturne sklonosti. Osnovnu školu završio je u Prelugu, gimnaziju u Čakovcu, gdje je u karikaturalnom tonu naslikao svoje profesore, na Pedagoškoj akademiji bio je na studiju likovnog odgoja, a kao nastavnik to je umijeće prenosio djeci u Prelugu i Donjoj Dubravi. Išlo mu je pisanje, volio je hrvatski, a posebno povijest, ali je prevladala karikatura, jer se zgotavlja prije od drugog i donosi brže rezultate. Notu žaoke odavao je Ivo za studentskih dana, ali svoje radove nije objavljivao.

Iz škole je 'pobjegao' u kulturu preloške mjesne zajednice, a tada počinje i prva suradnja koju je Haramija ostvario s Podravkinim novinama. Njegove karikature ugledale su svjetlo dana u tada lјutom 'Feferonu' za Čiċinovo vrijeme. Ivan Haramija - Hans stječe kroz Podravkine novine i reputaciju jednog od naših najboljih karikaturista. U 'Feferonu' kaže, objavljena su mu i neka od najboljih ostvarenja. Međimurec s podravskom 'putovnicom' koju je koristio i za mnogih izložbi u inozemstvu gdje je primio više priznanja i nagrada nego doma. A osim u Podravki, gdje i danas surađuje, objavljivao je u ljubljanskoj Pavlihi, Večernjem, Glasu Podravine, Međimurju...

Karikatura je za Ivana 'gemiš' između umjetnosti i novinarstva, a uvijek na nešto ukazuje i to na smiješan, ironičan, satiričan pa čak i na zločest način. Iako je Hans po prirodi optimist i sve okreće na zafrkanciju, smatra da karikatura nije neozbiljna stvar. Najviše mu leže one sa satiričkim štihom i koje nisu crtani vicevi. Reći puno sa što manje detalja, to je umijeće.

Iza njega četiri su knjige karikatura, ali ne razmišlja o njima, već što može još uraditi. A sigurno može premda je još od 1995. narušenog zdravlja (moždani udar) nakon čega je kao Podravkaš (referent za kulturu) otisao u mirovinu. Tu je počela njegova ozbiljna borba za život koju je Hans dobio. Zahvaljujući tjelesnom vježbanju, koje i danas svakodnevno primjenjuje, prohodao je u toplicama. Kada mu je bilo u životu najteže Ivan je sve to okrenuo na smiješnu stranu pa je takav i rado viđen gost za pregledu u Vinogradskoj u Zagrebu.

Od karikaturista u Hrvatskoj izdvaja Ota Reisingera, u novije vrijeme Srećka Puntarića, odličan mu je i Splićanin Luetić, dok kod koprivničkih cijeni Branka Doleneca kao što je i Boršu prije.

U mirovini radi nejednakim ritmom zahvaljujući i tome što svi od karikature bježe, što karikature nisu baš na cijeni. Iako zna biti i politički 'in', stranački je nesvrstan, a takvi su po njemu uvijek goli i bosi. Prati događanja da bi mogao biti aktualan s perom i tušem, odnosno flomasterom, poštaje pametne ljudi. Supruga, odgajateljica Vera, u umirovljeničkim animama Hansova je potpora životu i u djelatnosti koja mu čini smisao života. Nije mu više korektiv, odustala je od savjeta, ali gleda, prati i napominje 'Vjerniku pomaže vjera, a Hansu humor i ironija'.

Slavko Petrić

UVERTIRA ZA FAŠNIK

Najgora ovisnost koja izvlači na površinu sve ljudske mane - kockanje - tema je međunarodne izložbe karikatura otvorene 13.2.2009. u Samoborskom muzeju. Spretnim i maštovitim prstima hrvatskih i svjetskih karikaturista na sarkastičan i duhovit način prikazani su ovisnici o kocki u najgorem izdanju. Izložbu su organizirali Hrvatsko društvo karikaturista, Samoborski muzej i Turistička zajednica Grada Samobora kao uvertiru u dvotjedno ludilo i veselje 183. Samoborskog fašnika.

- Na izložbi su predstavljene karikature 226 autora iz 48 država. Među njima ima mnogo Hrvata jer je Hrvatska u samom vrhu europske i svjetske karikature – rekao je Davor Trgovčević na otvaranju izložbe.

Iz pomalo ozbiljne muzejske atmosfere, koju su šalama pokušali razbiti Princ Fašnik i Fiškal, posjetitelji su se preselili u Brentu, zgradu pokraj Muzeja koju drži Samoborska vinogradarska udruga. Ondje su predstavljena ovogodišnja izdanja humoristično-satiričnih listova *Sraka* i *Ričet z domaće kuhinje*.

- *Sraka* je najstariji humoristični list, čak i na području bivše nam lijepe Jugoslavije – objasnio je Joža Prudeus, glavni urednik Srake. Izlazi još od 1904. godine.

IZLOŽBA U IVANIĆ GRADU

Pučko otvoreno učilište Ivanić-Grad pozvalo je sve ljude dobre volje koji se vole nasmijati sebi, a pogotovo drugima, na otvorenje Godišnje izložbe karikatura Hrvatskog društva karikaturista. Odaziv je bio velik i izložba je otvorena u četvrtak, 19. veljače 2009. godine u 19 sati, u atriju Doma kulture Ivanić-Grad.

Na otvorenju su gostovali članovi HDK: Davor Trgovčević, Zdenko Puhin, Milan Lekić i Janko Bučar. Do predsjednik HDK D. Trgovčević je govorio na otvorenju izložbe, M. Lekić-Lex je crtao portret karikature prisutnih nakon otvorenja izložbe, a tajnik Z. Puhin i član IO HDK J. Bučar su snimali otvorenje izložbe i papali krafne.

Otvaranje izložbe iskoristio je gradonačelnik Ivanić-Grada, Boris Kovačić, te je predao ključeve Grada, ali i brige oko upravljanja gradom Princu i Princezi Fašniku.

KARIKATURE MEĐU STUDENTIMA

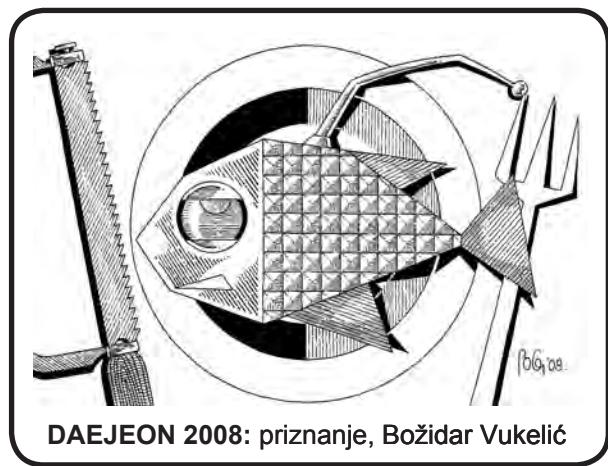
Dio Godišnje izložbe karikatura Hrvatskog društva karikaturista predstavljen je kao centralni događaj u Studentskom domu Stjepan Radić, Jarunska 2 (Društvena dvorana), u okviru KULTURIJADE 2009.

Početak održavanja manifestacije bio je 13.3.2009. s početkom u popodnevnim satima, a nakon sedam dana izložba je preseljena u Kampus Borongaj (Hrvatski studiji).

Kulturijada je studentska manifestacija orientirana na obogaćivanje glazbeno-kulturno-umjetničkog sadržaja grada Zagreba. Već petu godinu za redom organiziraju je studenti Hrvatskih studija, a projekt Kulturijade je osmišljen prvenstveno radi oplemenjivanja studentskog života i mehanizma razmjene ideja te promocije mladih, neafirmiranih umjetnika i izvođača. Program Kulturijade već godinama apostrofira razne umjetnosti i pridonosi kulturnom uzdizanju studentske populacije.

OROSLAVJE

U organizaciji Otvorenog učilišta Oroslavje 3.4.2009. održana je već tradicionalna manifestacija Dani humora. Hrvatsko društvo karikaturista je i ove godine predstavilo izložbu svojih članova. U nastavku programa sudjelovale su amaterske dramske družine.

DAEJEON 2008: priznanje, Božidar Vukelić

PRVA SAMOSTALNA IZLOŽBA NIKTITANIKA

KARIKATURIST Nik Titanik, pravim imenom Nikola Plečko, prvi put u životu odlučio je samostalno izložiti svoje radove koje prikuplja već deset godina. Kao razlog zbog kojeg je tek sada o zid objesio svoju Šteficu Jambriščak i njezine prijatelje iznosi lijenost. Tom stanju će se, kaže, i ubuduće prepustiti jer ne želi ponoviti sedam mukotrpnih mjeseci priprema za izložbu.

"Fala ti bože kaj ne živim primjerice u Skandinaviji jer tamo ne bih imao posao. Hrvatska je sa svojom političkom, estradnom i sportskom scenom dosta inspirativna. U posljednje vrijeme Ivo Sanader je u prvom planu zbog te recesije/krize, ali inače je Stipe Mesić i dalje moja najveća politička muza. Iskreno, žao mi je što mu završava mandat, ali ne brinem se da će doći neki novi tulipan koji će ga dostojno zamijeniti i godina služiti kao materijal za karikature", rekao nam je Nik Titanik, karikaturist koji je karijeru započeo u studentском listu Puls, a koji je danas najpoznatiji po svojoj aktuanosti.

Neven Ciganović vječna muza

"Od muze s estrade vječni je Cigi. Njega sam zamjetio čim se u 90-ima kao pjevač Toy Boy pojavio s pjesmom "Candyman". Već tada sam podsvjesno počeo definirati njegov lik a danas je svima poznati celebrity", nastavio je Nik kojeg smo odmah upitali kakav je njegov stav prema domaćim "celebrityjima".

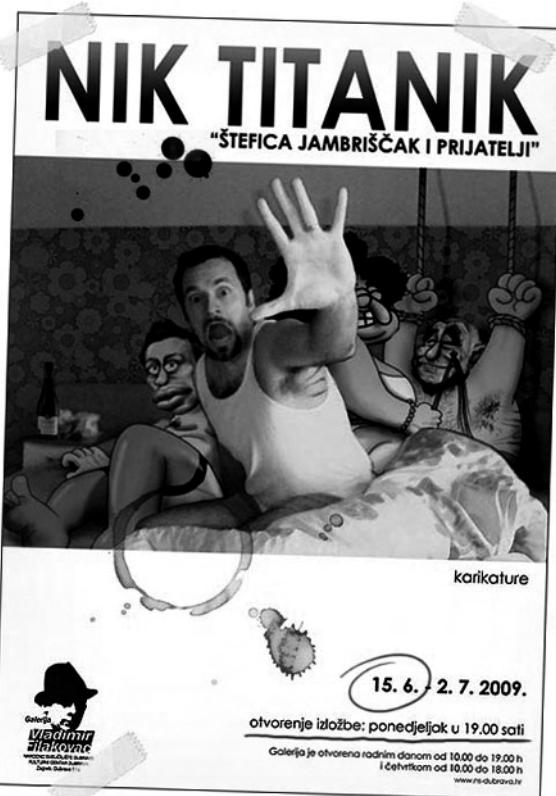
"Bilo bi u redu da netko tko se proziva celebrityjem iza sebe ima nekog traga. Moj prijatelj Jacques Houdek, primjerice, iza sebe ima niz skandala i incidenata, ali i pjesama. Ima pokriće, rekao bih. I ta Simona Gotovac, ajde, rekao bih da je manekenka koja se prošetala pistom i koja je snimila tu nekakvu pjesmu pa je nešto napravila. Ali, tko je Marko Grubnić? Sad to "ništa" pokušava ispraviti pa je napisao nekakvu knjigu", nadodao je Titanik.

Biti i živjeti bez dlake na jeziku

Rođen 3. svibnja 1974. godine u Zagrebu, Nik Titanik je karikaturist čije zabavne radove poznaju sve generacije. Bez dlake na jeziku "skinut" će i političare i estradnjake. Prezire one koji se prave važni bez pokrića, a takvi su mu najčešće i "na tapeti". Ipak, dosad ga nitko nikada nije tužio niti se ozbiljno naljuto, barem koliko je Nik upućen.

Kroz deset godina karijere obradio je nebrojeno mnogo poznatih lica i njihovih (ne)djela, svakodnevno se borio za bolju budućnost karikaturista i ljutio na urednike škrte na mjestima za karikatuру kao i na honarima. Kao mjesto za prvu samostalnu izložbu odabran je galeriju Vladimir Filakovac u zagrebačkoj Dubravi, a karikature velikih dimenzija prodaje po cijeni od deset tisuća kuna.

Jemand von Indeks

NIK TITANIK PLOVI DALJE

Dečko iz Dubrave, cinik, zezant, par je riječi kojima bi se moglo opisati Nik, naravno fali ona najvažnija - karikaturist. I to uspješan i mlad karikaturist! Svatko ko se imalo razumije u današnje pri-like, ili bolje rečeno neprilike karikature, shvaća kakva je to rijekost.

Otvaranje Nikove prve samostalne izložbe nije protekao u uobičajnom revijalnom tonu - s par riječi, pljesak, klopa, doma. Uključivanjem stand up komičara koji se zezao na Nikov račun zasladio se uvod u već na prvi pogled majstorski pripremljenu izložbu.

Pogled na velika umjetnička djela u Nikovoj izvedbi pogodilo je u metu današnje iskrivljeno shvaćanje slave i slavnih. Kao na cirkuskom vrtuljku svi mi postajemo i protagonisti i publika i zvijezde, vrtimo se u krug, malo u nebo uz zvukove pljeska, malo k zemlji u anonimnost. U našoj lijepoj svatko ali baš svatko ima svojih pet minuta slave i to Nik koristi na genijalan način, njegove slike pokazuju prava lica mnogih od nas. To je onaj suštinski, osnovni smisao karikature. Nagurati istinu kroz smijeh, pokazat bez zazora svijet koji smo stvorili, bez one poznate isprike - mediji to guraju, a zaboraviti istovremeno da sve te kvazi veličine (manekenke, stiliste, posvuduše i ostale) svi mi gledamo, pravi primjer je nedavni *reality show*, koji kao fol nitko nije gledao ali nije nitko ni propustio.

Svijet u kojem svatko ali baš svatko može biti zvijezda, svijet je zasnovan na obmani i samozavaravanju, gdje su moral i čast samo čudne riječi. I makar su Nikove karikature tu prvenstveno da nas nasmiju, u dubljem kontekstu one nas pitaju - zar u ovakvom svijetu želimo živjeti? I zar želimo stvarno biti toliko plitki?

Nataša Rašović

KARIKATURISTI I ZVIJEZDE

Ova godina je proglašena za Međunarodnu godinu astronomije (MGA) povodom 400-te godišnjice kako je Galileo Galilei izradio teleskop i okrenuo ga prema nebu otvorivši neslućena vrata razvoju astronomije. Obilježavanje ove godine organizirano je širom svijeta održavanjem javnih promatranja noćnog neba, predavanjima i izložbama. Godišnjici se pridružila i Hrvatska brojnim manifestacijama.

Što imaju karikaturisti zajedno s astronomima? Svijet astronoma amatera osebujan je zbog ne-profitne strasti koju oni ulažu u svoj hobi. Besane noći provedene na mračnim brdima, sati smravanih uz okular teleskopa ili fotoaparata, te bračne razmirice zbog trošenja kućnog budžeta na opremu su dobri motivi koji mogu plijeniti pažnju karikaturista. Razotkrivanjem tog svijeta, karikatura postaje veselo ogledalo astronoma amatera, ali i snažno oruđe za popularizaciju ove lijepo znanosti. Prigodom MGA u Pučkom otvorenom učilištu Velike Gorice 10. ožujka otvorena je izložba naziva "Astronomija i svjetlosno zagađenje" na kojoj su uz fotografije izložene i karikature na temu svjetlosnog onečišćenja našeg okoliša. Također će u sklopu izložbe biti održana i predavanja o astronomiji popraćena nizom astronomskih karikatura.

Davor Lacković, karikatura s izložbe

TIHOMIR LOVRIĆ

PROVOKATIVNE KARIKATURE

VJEROUČITELJ KARIKATURIST ŠOKIRAO CRKVU KARIKATURAMA

Vjeroučitelj Tihomir Lovrić iz osnovne škole u Svetom Križu Začretju šokirao je crkvenu javnost objavom svojih karikatura. Naime, na njima se nalazi predsjednik HBK nadbiskup Marin Srakić na toaletu s mikrofonom ispred usta, glavni urednik Glas Koncila vlč. Ivan Miklenić također na toaletu ali umjesto role toalet-papira odmotava Glas Koncila, a najkontroverznija je zacijelo karikatura vlč. Zlatka Sudca s kukastim križem na čelu.

- Žao mi je, ali ne mogu s vama razgovarati, pa vas molim da nazovete moga prijatelja - rekao nam je vjeroučitelj Lovrić, koji je prijatelja Milana Leskovca opunomočio za glasnogovornika.

No, niti on nije bio razgovorljiviji, jer je, kako je rekao, cijeli slučaj kod odvjetnika, jer se radi o - prevari. Premda je očito da je autor karikatura vjeroučitelj Lovrić (nalaze se i na internetskoj stranici Društva karikaturista!), "glasnogovornik" Leskovac niti to nije htio potvrditi.

Naime, na stranicama HDK uz podatke da je Tihomir Lovrić Teološke studije svršio na KBF-u Sveučilišta u Zagrebu te da se karikaturom počeo intezivnije baviti 2007. godine, stoji i da mu je područje zanimanja unutar struke: teologija oslobođenja, temeljne kršćanske zajednice u zamljama zapadne Europe, teologija Trećeg svijeta, povjesni razvoj klerikalizma u Hrvatskoj, politička djelatnost katoličkog clera u Hrvatskoj i eumenizam. Ali i tri karikature: don Anđelka Kaćunka koji potpaljuje raketu "svetoga rata", vlč. Sudca i pape Benedikta XVI.

- Ispitat ćemo objavljeno i utvrditi stvarno stanje stvari te će se u skladu s time dalje postupiti - rekla nam je glasnogovornica zagrebačkog nadbiskupa kardinala Josipa Bozanića, koja se i sama našla na jednoj karikaturi vjeroučitelja Lovrića, koji ju je nacrtao u mini-suknji s natpisom "Otvorit ću Kaptol javnosti".

Darko Pavičić, Večernji list 21.4.2009.

Nakon što je Slobodna Dalmacija 20. travnja 2009. objavila moje karikature na duplerici, a dan kasnije o njima pisao Jutarnji i Večernji list, te nakon što su se one skoro isti dan pojavile na svim značajnim internet portalima i, kako se čini, postale predmet gorljive polemike na forumima, moram priznati da sam, prilično nepripremljen zbog nastale situacije, namjeravao pratiti sa distance daljnji razvoj događaja. Iz tog razloga nisam htio odgovarati na brojne pozive novinara. Sada, kad mi je donekle poznato mišljenje javnosti, a osobito nakon emisije Dossier emitirane na prvom programu HTV-a 7. svibnja 2009., osjećam da je potrebno pružiti neka pojašnjenja.

„Sporne“ ili „provokativne karikature“, kako su ih nazvale nacionalne tiskovine, nastale su na temelju mog je promišljanja o jednom aspektu religiozne stvarnosti Katoličke crkve u Hrvatskoj. Kritika je upućena, prije svega hijerarhijskoj crkvi, i ona se kao takva lakše može razumjeti kroz iskustvo i spoznaje koje su oblikovale moje stavove. Smatram da su karikature izazvale zanimanje javnosti ne toliko zbog umjetničkog diskursa, nego ponajprije zbog neuobičajene kritike koja se, možda po prvi puta, manifestira unutar naše društvene i eklezijalne zbilje.

Ipak, kritika, o kojoj je ovdje riječ, nije toliko neobična, a još manje nepoznata, barem među pojedinim crkvenim pokretima koji djeluju u zamljama zapadne Europe. Mislim ponajprije na temeljne kršćanske zajednice i na Međunarodni pokret Mi smo Crkva (IMWAC), u Hrvatskoj uglavnom nepoznate. Moja se dakle, kritika temelji na ovoj matrici i pripadajućoj joj literaturi iz koje sam crio i oblikovao promišljanje o jednoj mogućoj i daleko humanijoj crkvi. Ne uzme li se u obzir sve navedeno, olako se mogu previdjeti moja dobronamjernost i motivi koji su me potakli na djelovanje.

Namjera mi je bila, između ostalog, da kroz svoj umjetnički diskurs prenesem ideju reforme koju zastupa IMWAC, a koja ni po čemu ne protuslovi idejama Drugog vatikanskog sabora. Kritike koju navedeni pokret često upućuje službenoj crkvi tiču se također njezine povezanosti sa strukturama sile i vlasti, što uostalom nije nepoznata stvar još od vremena kada je kršćanstvo postalo državna religija Rimskoga carstva.

Vittorio Bellavite iz Milana, glasnogovornik pokreta Noi Siamo Chiesa - Italia, uputio mi je izraze podrške nakon što sam ga izvjestio o svemu: „S obzirom da je to sada javna stvar, čini mi se da je najbolje ne povlačiti se, nego očekivati solidarnost i podršku tiska i javnog mišljenja za koje mi kažeš da ti je sklonio. Nadajmo se dobrome.“

Moj prijatelj Carmine Miccoli, svećenik nadbiskupije Lanciano-Ortona (Italija) zahvaljuje što sam s njime podijelio ovaj događaj „između nesreće i proroštva protiv hijerarhijske crkve u Hrvata, tako zatvorene i tradicionalističke“ (...) „Nadam se da će svi ljudi koji su ti izrazili solidarnost biti uz tebe: dobar je to potez koji će ih pozvati da promisle kako je moguće biti kršćanima na drugačiji način, baš kao što 'Noi Siamo Chiesa' nastoji činiti.“

U Hrvatskoj, od svih kolega iz struke, jedino se javno oglasio u moju obranu teolog Drago Pilsel, dok su me telefonom kontaktirala tek dva prijatelja iz studentskih dana. Otvoreni izrazi neodobravanja ipak nisu izostali. Ovdje mislim na napise čitatelja pojedinih vjerskih portala koji su oštro osudili moju kritiku. Čitajući njihove komentare moguće je pouzdano utvrditi profil i misaonu konцепцију tih osoba koja nije odmakla daleko od fanatizma kakav se može susresti samo unutar klerikalno - reakcionarnih krugova.

Iako se Kaptol sve do sada uzdržavao od reakcije, nije suvišno napomenuti kako se tu zapravo radi o dobro poznatoj taktici koju najbolje tumači teolog Xabier Pikaza: „Hijerarhijska crkva je struktura koja posjeduje veliku političku mudrost. Ona pušta vrijeme da odmakne (da se stvari slože u njenu korist) i ostaje u šutnji (nije dobro razglašavati probleme), sve dok oni ne postanu krajnje neizdrživi.“

Nakon objavlivanja karikatura neizostavno su uslijedile i reakcije podrške koje su mi uputili čak i nepoznati. Stekao sam dojam da me podržao dobar dio onih, što su se iz samo njima poznatih razloga distancirali od crkve.

Što se tiče mišljenja struke, ograničit ću se ovom prilikom samo na jedno koje mi je uputila kolegica Mirna Ferenček, profesorica likovne kulture: „Opće je poznato da su danas 'pravi' umjetnici koji u svijetu dobivaju nagrade socijalno angažirani, buntovni, revolucionarni, kroz svoja umjetnička djela ukazuju na nedostatke u društvu, politici, da se sprdaju... To je već prisutno u umjetnosti 19. st., a i ranije, npr. pravac romantizam (nakon kojeg će uslijediti sve sami avantgardni pravci), vrijeme revolucije u Europi i Delacroix-ova patriotska slika iz toga vremena 'Sloboda predvodi narod' ili Daumierove zajedljive političke karikature...“ I nastavlja: „Od umjetnika se danas traži da šokiraju javnost, najpopularniji su oni oko kojih se diže velika buka, jer su u stanju kroz umjetničko djelo izreći ono što se drugi ne usude.“

Privodeći kraju ovo kratko promišljanje želim jasno istaknuti da moja kritika od samog svojeg polazišta nije bila zlonamjerna, tim više što ja ne poistovjećujem crkvu

samo sa hijerarhijom. Isto tako, s obzirom na to da crkva nije vremenska kategorija, ne vežem ju isključivo za jedan određeni prostor i vrijeme.

Bilješke:

¹Temeljne kršćanske zajednice, o kojima piše LEONARDO BOFF u knjizi Crkva, karizma i vlast, niknule su pod okriljem teologije oslobođenja.

²International Mouvement We are Church – IMWAC: Pokret koji zagovara reformu katoličke crkve u duhu Drugog vatikanskog sabora. Nastao je u Austriji 1995. godine i prisutan je u gotovo svim zemljama zapadne Europe.

JESSICA – NAJSEKSI NACRTANA DJEVOJKA

Otkako se 1988. pojavila u animirano-igranom filmu "Tko je smjestio Zeki Rogeru", Jessica Rabbit se, premda je riječ o nacrtanoj ljestvici, navodi kao primjer prave vamp-žene. Riđokosa zavodnica sad je dočekala "svojih pet minuta", i to osvajanjem prvog mesta na ljestvici najseksepilnih animiranih junakinja u povijesti, prema istraživanju britanskog proizvođača hrane Cadbury Dairy Milk. Za Jessicu je glasovalo 37 posto ispitanika, a vatrenu zavodnicu sa 21 posto glasova prati Betty Boop, koja je davne 1930., odjevena u malu crnu haljinu s podvezicom, ušla u povijest kao prvi animirani seks-simbol. Kako navodi Daily Telegraph, na treće je mjesto zasjela zečica Cadbury Dairy Milk, koju su vjerojatno favorizirali naručitelji istraživanja. Nakon prve tri junakinje na listi, slijede Pepeljuga, Wilma Kremenko, Snjeguljica te Daphne iz crtića Scooby-Doo. Jessica Rabbit dobila je i priznanje za odjeće – njezina crvena haljina s dekolteom i prorezom koji otkriva savršeno oblikovanu nogu proglašena je najreprezentativnijim komadom odjeće koji je ikad nosio neki animirani lik. Snjeguljčina čedna haljina osvojila je 2. mjesto.

U VRIJEME IZBORA KARIKATURE O IZBORIMA

U četvrtak, 23. travnja 2009. u Galeriji ULUPUH otvorena je izložba karikatura pod nazivom "Mala retrospektiva i Velika Povijest glasanja do glasovanja".

Na ovoj, u vrijeme predizbornih zahuktavanja tematski aktualnoj izložbi predstavljene su karikature koje su nastale u novijoj hrvatskoj povijesti (izbora), ostvarenja redom naših vrsnih i renomiranih karikaturista: Ota Reisingera, Ivana Šarića, Mojmlira Mihatova, Ante Strinića, Srećka Puntarića – Felixa, Ivana Pahernika i Milana Lekića, a uz njih će se sažeto predstaviti retrospektivni pregled karikatura Ivana Pahernika, ujedno i autora koncepcije ove izložbe. O njoj je, u predgovoru u katalogu Višnja Slavica Gabout napisala: "Karikaturisti su, posebno oni osjetljivi na društveno-političke situacije, poput besprijeckornih seismografa: odmah su, istoga trenutka, u stanju reagirati na osobu ili događaj, a njihovi britki komentari o "ljljanjima" i "trešnjama" u društvu i u politici nevjerljivo su precizni i točni. (...)

Jedan od najpoznatijih svjetskih političkih karikaturista, Mike Luckovich (SAD), jednom je prilikom izjavio kako tajna zaista dobre političke karikature leži u nekoliko važnih – naizgled jednostavnih, a ustvari vrlo zahtjevnih stvari. Prvo, dakako, u izvrsnome crtežu. Zatim u dobroj ideji/aktualnoj temi, sažetoj u taj crtež. Treće, u dobrom humoru kao nužnom prijenosniku željene poruke. I najposlije, u snazi, čvrstini i iznad svega moralnoj ispravnosti i etičnosti vlastitih političkih načela, kojih se karikaturist uvijek treba držati. (...) Danas se u ovoj disciplini i njezinim medijima, a osobito u ovoj potonjoj tematiki, mnogi okušavaju. Malo njih, međutim, tu dosiže i uspijeva održati visoku razinu profesionalnih kriterija. Sličnih onima koje si je postavio Mike Luckovich. I onima koje su si postavili i već godinama ih se čvrsto drže, gradeći svoj stil visoko izbrušenoga vizualnoga izričaja, naši karikaturisti: Anton Otto Reisinger, Srećko Puntarić, Ivan Pahernik, Mojmir Mihatov, Ante Strinić, Ivan Haramija, Ivan Šarić, Ratko Petrić... U svojim karikaturama, snažno senzibiliziranim upravo na društvene teme, dostigli su oni visoke autorske domete. One domete koji se u inozemstvu nagrađuju nagradama (a koje nagrade tamo počesto završe u njihovim rukama), a u nas će se uskoro (ili možda srećom) moći vidjeti još samo na izložbama. Izložbama poput ove, koja okuplja, na vječno aktualnu temu, naša najznačajnija i likovno najzanimljivija imena u karikaturi."

IVAN PAHERNIK

Ivan Pahernik (rođen 1938. u Zagrebu) primjenjeni je grafičar, karikaturist i književnik. Član je ULUPUH-a od 1975., Hrvatskog društva karikaturista od 1985. i Društva hrvatskih književnika od 2003. godine. Objavio je knjige Zbrka bez riječi (1964), Cirkus (1975), Neka živi sloboda (1979), Sabrana godišnja doba (1995), Još Hrvatska ni propala (u dva dijela, 2000. i 2002.), Još, još, još Hrvatska ni propala (2005).

Po njegovim pričama Neven Hitrec snimio je film «Snivaj zlato moje» koji je osvajio 5 Zlatnih Arena i najveću ocjenu publike Zlatna vrata Pule. Kao grafički urednik i član redakcije bio je na krstikama i karminama šestorici humorističkih glasila; Registrator (1996.), Paradoks (1966.-1967.), Kerempuh (1974.-1976.), Čvorak (1976.-1977.), Paradoksi (1990.-1991.) i Žalac (1995.). Uređivao Čvorak i stranicu humora u Hrvatskom slovu (od 11.8.2000. do 10.8.2001.).

Izlagao je samostalno na 15-tak izložbi, a osmislio 10-tak tematskih sa radovima kolega karikaturista. Radovi mu se nalaze u galerijama Zagreba, Varšave, Skopja, Gabrova i Kyota. Kolektivno izlagao na svim kontinentima osim Arktika i Antarktika.

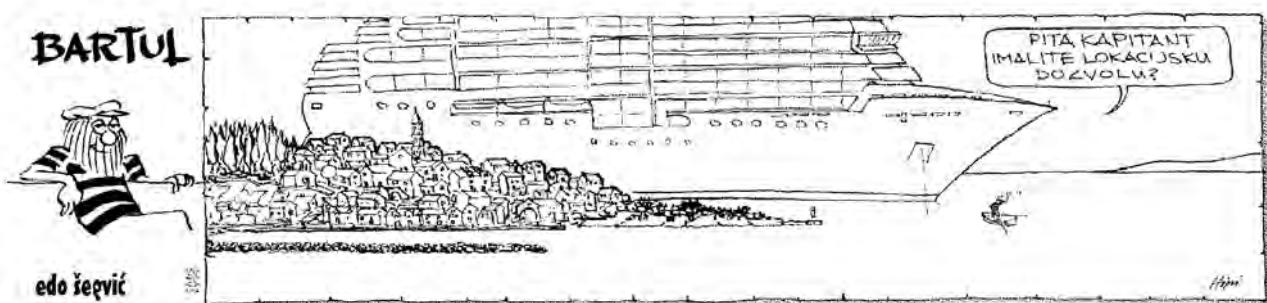
EVALA, ŠJOR BARIŠA!

Na pokladni utorak, 24. veljače 2009. u Gradskoj knjižnici Marka Marulića u Splitu otvorena je izložba karikatura i predstavljena knjiga strip-kaiša Bartul Ede Šegvića, koju je nedavno kao 33. naslov u knjižnici Mudrošnica objavio splitski Napredak. Osim autora, o knjizi su govorili ondašnji i današnji urednici Pometu karikaturist Igor Brešan te urednik Mladen Vuković.

Kao pučkoškolcu i čitatelju Slobodne Dalmacije davno mi je zapeo osmijeh na usnama nakon pogleda na strip kaiš Ede Šegvića, koji je početkom sedamdesetih godina prošlog stoljeća više od dvije godine svake subote u humorističkom prilogu Pometu crtao četveroptih naslovljen Bartul u koji bi uvezao duhovitu poa/entu svojih karikatura o našemu „čovi“, Ileru Dalmatinцу. Crtajući te strip-kaiše kao student iz hladnog i maglovitog Zagreba, Edo je predmijevao južnjačku ljepotu duha, anegdote i batude, smijeh i škerac, facende i uncutarije, fjabe i glende Dalmatinaca, vedrinu njihova obzorja i duše. Finila su pusta godišća i ratovi, stigla je naša hrvatska država, novo tisućljeće, i evo me u ulozi humoroljupca koji piše o svojoj prvoj strip ljubavi, Bartulu koji je dočekao da bude ukoričen između istih knjiških korica (duha). Na više od stotinu karikatura s okusom soli (jer se i u smijehu do suza krije salinitet zrnca mudrosti koje će, poput pinkice soli u svakom jelu, začiniti i osladiti svagdašnju jadikovku života). Više od 101 karikature o Dalmatinцу bez dalmatinera. U njegovim doskočicama ima i pučkog kazališća, i intelektualnog glumišta, i teatraapsurda, za svakoga ponešto na mediteranskom trgu i kaleti, čiji kamen po svojoj baštinjenoj zadatosti olako i vječno postaje daskom koja život znači. Kao što se u BARTulu krije art, tako i iz Ede isijava vedri i veseli duh, možda mu je i prezime nastalo od – šeg(a)+vic = Šegvić!

I karikatura je poput arhitektonskog djela: valja je u glavi najprije osmisiliti, nacrtnati, izgraditi na čvrstim temeljima uljuđenosti, vinuti do nebesa gdje se gnijezdi humor kao najviši stupanj (raz)uma. Nije stoga čudno što su perjanice hrvatske arhitekture odreda arhitekti – Otto Reisinger, Ico Voljevica, Joško Marušić... Ako tome pridodamo da je Edo iz umjetničke obitelji (brat Ivica mu je slikar i autor animiranog filma Nogalo, sin Duje arhitekt i dizajner, kći Kaja slikerica i pjesnikinja...), nije se čuditi da je taj ugledni splitski arhitekt, i pisac divne knjige Naš dil Metiterana, vrstan humorist tuš-komentatorstva. Šteta što su ga poslovne obveze sprječavale da se nastavi baviti strip karikaturom, jer bi nas jamačno zasmijavao i šakljao svojim likovnim crtanjima. No, vrijeme čini svoje, malo više slobodnog vremena i njemu je otkucala ura da se ponovno vrati svom umjetničkom začinjاشtvu, likovnom aforizmu, pa je od prošle godine počeo voditi i školu karikature za najmlađe u splitskoj Gradskoj knjižnici. Učlanio se i u HDK, otkrio je da je nedavno poslao neke karikature na međunarodne festivalne humoru.

Kada sa starog otisnutog serijala Bartula, koji je sapunao i „na suho“ brijao brk ondašnjeg doba, otpuhnemo prašinu, vidimo da su moljci počeli nagrizati roto papir, ali ne i njegove poruke i poruge. Primjetit ćemo da su i nakon više od trećine stoljeća još aktualni njegovi ubodi u apartmanizaciju naše obale, uvoz japanske ribe, male mirovine, ekološku svijest, naše poslovične fijke pred zahtjevima veće produktivnosti... Autor je za ovu prigodu dočrtao još nekoliko ovovjekih, trećetusljetnih (skoro zapisah trećesiječanjskih) Bartula s britkim komentarima najnovije urbane rive, fontane i drugih spliških tema o kojima ćemo uvijek oporbeno misliti jer - ništa kontra Splita! (...) Mladen Vuković

UJUTRO RIBARIJA, UVEČER MLAĐARIJA

Edo Šegvić projektant je nove Matejuške. Plato od iljadu kvadrata prvi je novi splitski javni prostor nakon dugo vrimena. Popločen je dolitom, imat će klupe za sidenje, zidiće, rasvjetu, ružu vitrova – kaže Edo Šegvić i dodaje: južnu liniju oblikovalo je more, ja sam samo pratija oblik.

BOGUMIL CAR – ILUSTRACIJE I KARIKATURE

Kao što je sjedište HDK u Savskoj pomalo izmaknuto iz središta grada, tako je to i s galerijom Kontura na Trešnjevci (Nova cesta 83), galerijom aukcijske kuće i izdavača istoimenog art magazina

Tko nije stigao pogledati vrlo zanimljivu izložbu (IV dio retrospektive Bogumila Cara) 2-22. veljače 2009. s plakatima, ilustracijama i karikaturama ovog autora (od početka stoljeća do izmaka šesdesetih 20. st. na raspologanju je kompletan katalog s tekstom Frane Dulibića koji je i pripremio ovu izložbu i predstavio tako javnosti ovog autora. (www.kontura.com.hr/default.asp?ru=8&sid=&jezik=1)

Za karikaturiste ova izložba može biti zanimljiva ne samo po žanrovima i crtežu i stilskim obilježjima nego da osmotre i procjene koliko su i kako uključeni u povijest karikature. (F.K.)

JOSO OD KARLOVCA

U Katzlerovu paviljonu u Karlovcu postavljena je izložba karikaturista Borislava Josipovića, poznatijeg kao Joso od Karlovca.

- Riječ je o karikaturama „Svi na izbore“, kojima želim nasmijati i razveseliti ljude i potaknuti ih da izađu i biraju. Karikature su tematski vezane uz izbore, ali nikome nije namijenjeno išta osobno, već se radi općenito o izborima – kazao je Joso od Kar-

U galeriji dobre fotografije i karikature IDI I VIDI u Heinzelovoj 34 tijekom siječnja ove godine bile su izložene karikature pokojnog karikaturiste Dinka Žibrata. Već deset godina voditelj galerije je Ivica Hripko, dugogodišnji filmski snimatelj HTV-a. Nakon trideset izložbi fotografije bila je to prva izložba dobre karikature. Nadamo se ne i zadnja.

lovca. To je njegova druga izložba karikatura u Katzlerovom paviljonu. Prošle je godine imao izložbu vezanu uz Dane piva.

OKUPLJANJE LJUBITELJA STRIPA

Na tradicionalnom godišnjem okupljanju ljubitelja stripa i sci-fi opreme u New Yorku na svakom koraku se mogao sresti neki entuzijast odjeven u svojega omiljenog junaka ili zlikovca, no i tamo se osjećaju posljedice finansijske krize. Posjetitelji okreću svaki dolar i triput promisle prije kupovanja nekoga rijetkog izdanja omiljenog stripa. Trgovac Albert Stoltz razočarano je procijenio da će prodaja na njegovu štandu pasti za 40 posto u odnosu na prošlu godinu.

- Ovo je eskapizam, no stripove ne trebamo onoliko koliko trebamo hranu i kruh - zaključio je Stoltz. Ove godine sajam je posjetilo 77 tisuća znatiželjnika, što je prema službenim podacima 15 posto više nego prošle godine. Najviše posjetitelja bilo je maskirano u zlikovca iz Batmana Jokera, lik kojega je na velikom platnu prošle godine briljantno utjelovio pokojni Heath Ledger.

NAJBOLJE IZ POTEPUHA

Povodom Vincekova, a i skorašnjeg Fašnika u donjostubičkom STUB-klubu 16.siječnja otvorena je izložba karikatura "Vino, erotiku i politiku", izbor 150 najboljih karikatura koje su izašle u humoristično-satiričnom časopisu "Potepuh".

Autor izložbe Dragutin Lončar rekao je kako je bilo teško izabrati 150 karikatura, kad se zna da je u 13 godina koliko izlazi "Potepuh" izašlo 4.000 karikatura, a u arhivi časopisa ih je još 2.000.

- O karikaturi ne treba puno govoriti jer često ispod karikature piše – bez riječi, budući crtež najčešće govori sve. No, upozoravam posjetitelje da se kad razgledavaju karikature, prije nego li se nasmiju nekoj karikaturi, osvrnu oko sebe jer se možda smiju baš onome pored sebe. Morate znati da je većina posjetitelja i na podu i na zidu. Moram naglasiti da u svim tim karikaturama koje se odnose na konkretnе osobe iz naše lokalne politike nema nikakve zle namjere, a jedini cilj je bio da se čitatelj nasmije – rekao je Lončar.

CRNI BISER

Zagrebački specijalizirani izdavač za devetu umjetnost „Vedis“ pokrenuo je ediciju punu simboličke „Bolja prošlost, u kojoj je prvi naslov monografija „Frano Gotovac – zaboravljeni klasik hrvatskog dnevnog stripa“. U njoj je otisnuto i jedno od ponajboljih Gotovčevih ostvarenja – „Crni biser“ iz 1956. godine, strip koji je podigao nakladu Slobodne Dalmacije. Monografiju je priredio Veljko Krulčić, novinar, povjesničar stripa i nakladnik.

MINISTRANT UNUTARNJIH POSLOVA

Druga po redu knjiga duhovne karikature u izdanju Glasa Koncila "Ministrant unutarnjih poslova" popularnog Srećka Puntarića–Felix-a predstavljena je u srijedu 27. svibnja 2009., uz prigodnu izložbu, u prostorijama župe i dominikanskog samostana bl. Augustina Kažotića na zagrebačkoj Peščenici.

Riječ je o novih 80-ak karikatura, probranih između njih 150-ak objavljenih u zadnje tri godine na stranicama tjednika Glas Koncila.

Nakon pozdravne riječi domaćina o. Marinka Zadre, o knjizi koja pljeni duhovitošću govorili su dr. Tonči Matulić, Joža Prudeus i Nedjeljko Pintarić u ime izdavača.

Profesor na KBF-u i dobitnik ovogodišnje nagrade za Hrvatsku knjigu godine dr. Matulić istaknuo je brilljantnu jasnoću Puntarićevih karikatura, koje na najjezgrovitiji mogući način – u slici i tek nekoliko riječi – sažimaju maksimum smisla. Samoga autora nazvao je "higijeničarom kršćanske duše", rekavši kako njegove karikature mogu nasmijati ali i biti poticaj za svojevrsnu duhovnu rekolekciju, jer im osobitu vrijednost daje to što se svatko od nas može prepoznati u njima; u onim životnim i vjerničkim nedosljednostima koje autor ismijava i svojim "iskriviljenim" karikaturalnim izričajem zapravo "ispavlja ono što je u stvarnosti iskriviljeno".

Publicist Joža Prudeus, govoreći kao osoba koja već 60 godina ministriira (i koji je za to svoje dostignuće primio priznanje i od samoga pape Benedikta XVI.) na duhovit i neposredan način progovorio je o ministru kroz središnjem junaku nove knjige Puntarićevih karikatura.

Ravnatelj Glasa Koncila Pintarić obnovio je sjećanja na dosadašnju sedmogodišnju suradnju katoličkog tjednika s jednim od najistaknutijih hrvatskih karikaturista uopće, ističući kako je i sam Puntarić tijekom tih godina vjernički rastao zajedno sa svojim karikaturama, kojima će stranice Glasa Koncila ostati otvorene sve dok Felix bude osjećao da ima što za poručiti čitateljima.

Koliko je to zahtjevna zadaća, u nekoliko završnih riječi opisao je sam autor, rekavši kako je tek suradnjom s Glasom Koncila počeo brusiti tu vrstu tzv. duhovne karikature te kako svaki novi uradak za njega osobno predstavlja svojevrstan ispit savjesti.

PRIKRIVENI RASIZAM

Pojedini mediji u SAD-u, poput New York Posta, koji je objavio karikaturu mrtve čimpanze koja bi trebala predstavljati predsjednika Baracka Obamu, pokazuju kako ta zemlja još uvijek nije uzašla iz okova rasističkog društva.

Karikatura u tom listu, pokazuje mećima izrešetanu mrtvu čimpanzu, koju su ubila dvojica policajaca i koja bi po svemu sudeći trebala predstavljati predsjednika Baracka Obamu. Na karikaturi jedan od policajaca kaže kako će sad "morati pronaći nekog drugog da napiše idući paket pomoći američkom gospodarstvu".

"Ctež je očita parodija na nedavni događaj iz Connecticuta u kojem je upucana nasilna čimpanza. Njime se izruguje nastojanje Washingtona da američku ekonomiju digne iz "ponora", kazao je za američke medije Col Allan, glavni urednik lista.

Nekim medijima u SAD-u sasvim je jasno što je poruka te karikature pa tako Black Star News smatra kako se radi o rasizmu prikivenom novinarskim velom. "Kanalizacijsko novinarstvo je specijalnost New York Posta. Te novine ne vrijede ni za obrisat stražnjicu njima", zaključuju u Black Star Newsu.

Drugi kritičari, osim što su karikaturu nazvali rasističkom i smatraju kako se na taj način poziva na atentat na Obamu, tvrde kako se njom trivijalizira tragedija u kojoj je žena ostala unakažena u napadu spomenute čimpanze u Connecticutu, prenosi Associated Press. Mnogi pozivaju na bojkot New York Posta i tvrtki koje ga oglašavaju.

ON JE BARACK OBAMA

Barack Obamu mnogi smatraju vođom koji će svijet spasiti od ratova, recesije, pirata, terorista i globalnog zatopljenja. Upravo je takvim prikazan u kratkom crtiću koji je i sam pogledao na tradicionalnoj večeri radijskih i televizijskih dopisnika iz Bijele kuće. Spot je izradio studio Jibjab koji inače radi e-čestitke, ali se u predizbornoj kampanji posvetio i političkoj satiri.

Obama je prikazan kao mješavina Supermana i Batmana koji spašava svijet od svih zala koja mu pripadaju. Odaziva se na probleme gospodarstva, spašava nas od globalnog zatopljenja, razbija pirate te pregovara sa Chavezom dok se ispod stola rukuju. Tu je i za probleme na Bliskom istoku, ukratko on je gospodar svijeta.

Crtić nosi naslov "On je Barack Obama". U podlozi ide i prateća pjesma. No, bilo je i zlobnika koji su u spotu vidjeli poruku da Obama svijet spašava od sebe.

GUBITNIK KOJI NE ODUSTAJE

Ssimpatični, nespretni, mrzavoljni i šašavi Paško Patak, jedan od najdugovječnijih i najpoznatijih likova u povijesti crtanih filmova, ovih dana slavi 75. rođendan. Walt Disney je lik Paška Patka "rođio" 9. lipnja 1934. godine, šest godina prije Mickeya

Mousea, a debitirao je u u kratkom filmiću "Mudra mala kokoš". Za razliku od vrckastog miša Mickeya, Patak je zamišljen kao malo "ozbiljniji" crtni lik, no, koliko god se trudio, nikad ne uspijeva završiti svoju misiju pa je u ovih 75 godina promijenio više od stotinu poslova.

"On je gubitnik, ali ne odustaje. Ako ide dolje, ne ide bez borbe. Što god mu se dogodi, koliko god nisko padne, Paško Patak se uvijek diže i pokušava ponovo", piše u opisu Patka na službenoj web stranici Disneya. Prvu "glavnu ulogu" Paško Patak je dobio 1937. godine kao trubadur Don Donald u kratkom crtiću čija se radnja odvija u Meksiku, a gdje se prvi put pojavljuje Donna Duck, kasnije poznatija kao Daisy, odnosno Vlatka Patka. Vlatka je neudana, a Paško joj cijelo vrijeme udvara.

Do 1941. godine imao je već oko 50 crtića, a od 1941. do 1965. godine snimio ih je još preko sto. Osam puta je nominiran za nagradu Oscar koju je 1943. i osvojio. Snimio je i šest crtanih filmova o vojsci, ali to je bilo za vrijeme Drugog svjetskog rata. Od njegovog "rođenja" pa do 1985. godine glas mu

je posuđivao glumac Clarence Nash, a nakon što je Nash umro od leukemije, zamijenio ga je animator Tony Anselmo, kojega je sam Nash trenirao za tu ulogu. Paško Patak je snimio obrazovne, ali i igrane filmove.

STRIPOVI O POZNATIMA

Seksipil, vrhunski sportski rezultati ili tek slava neki su od razloga zbog kojih su poznata svjetska imena poput Bill Clinton, Baracka Obame i najbolje hrvatske sportašice Janice Kostelić stala rame uz rame sa Supermanom, Spidermanom i ostalim strip herojima.

Iako nije bila uključena u borbu za spašavanje svijeta, najbolja hrvatska sportašica Janica Kostelić u stripu se pojavljuje kao junakinja čije glavno oružje je upornost. Na putu do vrha preprečuju joj se brojne ozljede i finansijski problemi. Didaktički strip dio je projekta vraćanja stripa u škole u sklopu kojega je tiskana serija stripova 'Hrvatski velikani'. Strip je napisao Tomislav Škrljac, ilustrirao karikaturist i strip crtač Niko Barun, a urednik projekta je Darko Macan. U seriji posvećenoj hrvatskim velikanima crtni lik je dobio i tenisač Goran Ivanišević, a predstavljen je kao junak 'koji ciljeve postiže pomalo prgavo i na sebi svojstven način'.

'Za razliku od didaktičkih uloga domaćih uradača, poznati su se u stripu pojavljivali najčešće da bi radnji dali moment realnosti', rekao je Darko Macan. Objasnio je da je to ponajprije slučaj u gostovanjima brojnih američkih predsjednika, a trend je započeo još s Johnom F. Kennedyjem, koji se pojavljuje u nekoliko brojeva stripa 'Superman', i to kao čuvan tajne o njegovom pravom identitetu.

Bivši američki predsjednik Bill Clinton i njegova supruga Hillary su u 'Funeral for a friend' (Sprovod za prijatelja) prisustvovali pokopu Supermana, zabrinuti zbog nastavka vječne borbe sa zločincima.

Budući da je u Americi prilično jasno određena granica 'između dozvoljene satire i uvrede', naglasio je Macan, poznate face ne dobivaju uvijek laskave uloge. Tako je donedavno prvi čovjek Amerike George Bush osvanuo u satiričnom stripu nazvanom 'Tex!' autora Joshue Dysarta, Brada Radera i Mikea Wellmana. Bush je predstavljen kao antiheroj u kaubojskom šeširu, upitne inteligencije i katastrofalnih političkih odluka.

ODJECI S FESTIVALA

PORTO 2008, Portugal

Tema: interkulturni dialog

1st PRIZE - Musa Gumus (Turska)
2nd PRIZE - Alessandro Gatto (Italija)
3rd PRIZE - Heino Partanen (Finska)

BAKU 2008, Azerbejdžan

tema: Crni humor

1. Ares / Kuba
2. Doddy Iswahyudi / Indonezija
3. Stanislav Ashmarin / Rusija

RIM 2008, Italija

tema: OFFSIDE

First Winner: Alessandro Gatto - Italija
Second Prize: Jan Tomaschoff - Njemačka
Third Prize: Marco De Angelis - Italija, Mauro Talarico - Italija
Fourth Prize: Eneko - Venecuela
Fifth Prize: Raul Zuleta - Colombia, Leng Mu - China
Priznanje: Louis Postruzin (HDK)...

NANJING CITY 2008, Kina

7th Lm International Cartoon Contest

Grand Prize Da Chuan Xia (Kina)
Gold Prize Doru Axinte (Rumunjska), Valentin Druzhinin (Rusija), Jovan Prokopljević (Srbija), Ji Zhao Hua (Kina), Ivailo Tsvetkov (Bugarska), Zhu Zi Zun (Kina)
Slawomir Luczynski (Poljska)
Silver Prize Mohammad Kargar (Iran), Qiao Wei (Kina), Milan Bukovac (Srbija), Seyran Caferli (Azerbejdžan), Ercan Baysal (Turska), Mahmood Mohammad Tabrizi (Iran)
Bronze Prize: Bayram Hajizadeh (Azerbejdžan), Barthel Triny (Luksemb), Konstantinos Tselios (Grčka), Damir Novak (HDK), Vlado Volaš (Srbija), Javad Takjoo (Iran),
Excellence Prize Borislav Hegedusic (HDK), D.T.Connaughton (England), Drew Martin (USA), RoKo Idžoštlić (HDK)...

GAZA 2009 Syriacartoon website

First Prize: Gonzalo Rodriguez / Argentina
Second Prize: Ba.Bilic / Kina
Third Prize: Nader Genie / Sudan
Special Prizes: Hule Hanušić / HDK, Matteo Bertelli / Italy, Ares / Kuba ...

STUTTGART 2009, Njemačka

1st Price Bill Stott, Engleska
2nd Price Uwe Krumbiegel, Njemačka
3rd Price Ernst Mattiello, Švicarska
Special price: Phil Hubbe, Njemačka, Mark Lynch, Australija, Michael Kountouris, Grčka
...

STRUMICA 2009, Makedonija

I nagrada Darko Drlević, Crna Gora
II nagrada Vang Rui Jeng, Kina
III nagrada Ivan Anrukov, Rusija
Vladimir Kazanovski, Ukraina
Diploma: Pande Petrovski - Makedonija, Damir Novak (HDK), Sajar Serdar - Turska
Leonte Nastase- Romanija ...

LEGNICA 2009, Poljska

2.674 radova, 747 autora, 50 zemalja

Grand Prix Satrykon: Agata Dudek (Poland)

Tema: ŽENA

1. prize: Marta Włodarska (Poljska)
  2. prize: Tomasz Broda (Poljska)
  3. prize: Jerzy Gluszek (Poljska)
- Tema: HUMOR I SOCIJALNA SATIRA:
1. prize: Shahrokh Heidari (Iran)
  2. prize: Mohammad Aghaei (Iran)
  3. prize: Rumen Dragostinov (Bugarska)
- Mention: Jiri Sliva i Bretislav Kovárik (Češka)

KETRZYN 2009, Poljska

tema: žena

- I place Oleksy Kustovsky - Ukrayina
II place Patrycja Półtorak - Poljska
III place Bayram Hajizadeh - Azerbejdžan

Sekcija satira:

- I place Werner Rollow (Poljska)
II place Valentin Georgiev (Bugarska)
III place Saeed Sadeghi (Iran)

GABROVO 2009, Bugarska

GRAND PRIX AGIM SULAJ, Italija
PRIZE of the Ministry of Culture
RUMEN DRAGOSTINOV, Bugarska
PRIZE of Prestigio Technologies Ltd.
ROSS THOMSON, Engleska
PRIZE of the Directorate of CENTRAL
PRIZE of BALKAN National Park
LYUBOMIR MIHAYLOV, Bugarska
PRIZE of Gabrovo Planet Society
OLEKSIY KUSTOVSKY, Ukrayina

BAKU 2009, Azerbejdžan

2nd International Cartoon Contest " Molla Nasreddin " / tema:nafta

Gold Medal:

Yuriy Manaaev/Rusija
Josip Kovačević/HDK
Sun shen ying/Kina

Silver Medal:

Leszek Hermanowicz/ Australija, Evgeni Osipov/Russia, Shevket Yalaz/Turska, Ihsan Dwiono/Indonezija

Bronze Medal:

Vasiliy Alexandrov/Rusija, Willem Rasing/Nizozemska, Vaery Momot/Ukrajina Ismail Kar/Turska, Stanislav Ashmarin/Rusija

KRUISHOUTE 2009, Belgija

tema: pijesak

First Prize: Alessandro Gatto (Italija)
Second Prize: Paweł Kuczynski (Poljska)
Third Prize: Stefaan Provijn (Belgija)
Best entry in EU: Ross Thompson (Engleska)
Najbolje iz Belgije: Norbert Van Yperzeele
Prize of the ECC: Rumen Dragostinov (Bugarska)

LISABON 2009, Portugal

Grand Prix
Rogelio Naranjo Ureña, Meksiko

Editorial cartoon
Rogelio Naranjo Ureña, Meksiko
Tom Janssen, Nizozemska
Tošo Borković, Srbija

GAG cartoon
Osmani Simanca, Brazil
Géza Hala'sz, Madarska
Florin Balaban, Rumunjska

Portret karikatura:
André Carrilho, Portugal
Javier Carbajo Alfonso, Španjolska
Eduardo Baptista, Brazil

WEB IRANCARTOON 2009, Iran

1117 karikaturista iz 67 zemalja, 2700 radova

tema: auto
First Prize: Didie SW (Indonezija)
Second Prize: Dalcio Machado (Brazil)
Third Prize: Mohammad Amin Aghaei (Iran)
Honorable Mention:
Angel Boligan From (Meksiko), Jiox (Italija), Mateo Bertley (Italija), Mehdi Azizi (Iran), Pasar Sherko (Irak)

tema: budućnost auta
First Prize: Mehdi Azizi (Iran)
Second Prize: Valerie Alexandrov (Bugarska)

Honorable Mention:
Igor Vartchenko (Cipar), Mahmoud Azadnia (Iran), Martin Honeysett (Engleska), Mello From (Brazil), Mikhael Kontouris (Grčka)

AYDIN DOGAN 2009, Turska

3127 radova, 1114 autora iz 85 zemalja

First Prize : Alessandro Gatto (Italija)
Second Prize: Kursat Zaman (Turska)
Third Prize : Pol Leurs (Luksemburg), Cetin Cerchez-Abdula (Rumunjska), Yuriy Kosobukin (Ukrajina)

Awards of Success : Mohammad Amin Aghaei (Iran), Angel Boligan Corbo (Kuba), Horacio Cardo (Argentina), Arif Sutristanto (Indonezija), Ilya Katz (Izrael), Nikolay Ephremov (Rusija), L'ubomir Kotra (Slovačka), Ross Thomson (Engleska), Alessandro Gatto (Italija), Didie SW (Indonezija)

ŠALJEMO NA FESTIVALE

rok HDK / IZLOŽBA	IZLOŽBA	TEMA	FORMAT BR. RADOVA
samostalno slanje 01.08.	Međunarodni festival karikature SOLIN 2009 DOM ZVONIMIR, Kralja Zvonimira 50, 21210 SOLIN	1. SLOBODNA 2. ARHEOLOGIJA	max. A3 max.5
06.08. 01.09.	"New Izvestia", Elektrozavodskaya, 33 107076, Moscow, RUSSIA	SMIJEHOM KROZ KRIZU	min.A4 - max. A3 neograničen
03.09. 17.09.	SALON ANTIRATNE KARIKATURE, Trg Slobode 3, 34000 Kragujevac, SRBIJA	ANTIRATNA KARIKATURA (SURADNJA MEĐU NARODIMA)	A3 max.3
10.09. 28.09.	BURFAS A.S., Yakin cevre yolu 2 km., Next to Bursa Zoo park Osmangazi, Bursa, TURKEY http://www.bursakarikatur.org/	KRAJ	min A4 - max.A3 max. 5 radova
10.09. 30.09.	OŠRODEK KULTURY (KARPIK 2009) UL. MIKOŁAJA REJA 1, 49-100 NIEMODLIN WOJ. OPOLSKIE, POLAND	RIBA, PECAROŠI, PECANJE	A4 max. 2 rada
17.09. 01.10.	9 th INTERNATIONAL MEDITERRANEAN CARTOON CONTEST Alanya Turizm Tanıtma Vakfı, Atatürk Caddesi Şen Apt. No: 51/6 07400 Alanya / TURKEY	SLOBODNA	max. A3 neograničen
17.09. 03.10.	Olense Kartoonale, Gemeentehuis, Dorp 1 B-2250 Olen, BELGIUM http://www.tabrizcartoons.com/en/detail.asp?ID=1230	ARHEOLOGIJA	A4 max. 5 radova
04.10. 22.10.	The 9th Tehran Cartoon Biennial, Iranian house of cartoon, No.44, Golnabi (Ketabi) St., Shariati Ave, Tehran, IRAN www.irancartoon.com	1. STRAH 2. SLOBODNA 3. PORTRET KARIKATURA	min A4 - max.A3 max. 3 rada po temi
12.11. 03.12.	Tabriz Cartoonists Association, Azerbaijan Cartoon Museum, Former Tabriz Estate Library, Opposite of Vahdat Art School, Golestan Garden, Tabriz, IRAN, Zip Code: 51396-13117 http://www.tabrizcartoons.com/en/detail.asp?ID=1226	ISPRAVLJANJE (KOREKCIJA) POTROŠAČKI NAVIKA (Correction of Consumption Habits)	min. A4 - max A3 max. 5
17.12. 31.12.	Prof. Atila ÖZER, Anadolu University, Eğitim Karikatürleri Müzesi, Akcami Mah., Malhatun Sokak, No: 6, Odunpazarı, 26030 Eskişehir, TURKEY http://www.anatoliajournal.com/cartoon/	TURIZAM	min. A4 - max A3 max. 3 rada

SAMOSTALNO SLANJE NA FESTIVALE (isključivo e-mailom)

PRIMAJU DO	PRAVILA PROČITAJ NA	TEMA	DRŽAVA
10.08.	http://cartooncature-dentist.blogspot.com/	MOJ ZABAVNI ZUBAR	IZRAEL
13.10.	http://www.ecc-kruishoutem.be/wedstrijden_ENG.html	NOVE TEHNOLOGIJE	ŠPANJOLSKA

SOLIN

Prva nagrada 1005 EURa, ostalo- plakete i nagrade. Katalog za objavljenе autore, a karikature vraćaju na zahtjev (i trošak autora).

MOSKVA, Rusija

Nagrade 1.000, 500 \$ i 10 diploma. Primaju originale, dobre kopije i printane radove (ništa ne vraćaju). Radove možete slati e-mailom (ne zaboravite poslati i svoje podatke) na : konkurs@newnews.ru
Postoji katalog.

KRAGUJEVAC, Srbija

Nagrade : 1.500, 1.000, 800 i šest nagrada po 500 EURa. Radove ne vraćaju, a katalog za 100 najboljih autora.

BURSA, Turska

Nagrade : 5.000, 2.500, 1.000 i deset nagrada po 200 \$. Primaju SAMO ORIGINALNE, a radove ne vraćaju. Postoji Entry Form.

NIEMODLIN, Poljska

Katalog za sve autore koji se kvalificiraju na izložbu, a nagrade su 2.500, 1.500 i 1.500 PLN.

ALANYA, Turska

Nagrade 2.500, 1.500 i 1.000 \$ + avionska karta+praznik Alanya (2 osobe). Katalog za sudionike. Radove (originalne ili potpisane PC uredke) ne vraćaju). Šaljite i CV.

OLEN, Belgija

Katalog dobivaju kvalificirani autori. Nagrade : 1.000, 300, 250, 200 i 150 EUR. Entry Form na navedenoj web adresi.

TEHERAN, Iran 9th Tehran Biennial

Nagrade 8.000 \$ (na temu), 2.000, 1.500 i 1.000 \$ (posebno za slobodnu temu i portret karikaturu). Katalog za selektirane. Radove ne vraćaju. Primaju originalne radove i kompjuterske (potpisane) uredke, a u tom slučaju treba priložiti CD s karikaturom (300 dpi u TIFF formatu). Obavezan Entry Form.

TABRIZ, IRAN

Katalog dobivaju svi koji pošalju radove. Nagrade 1.000, 500, 250 EURa i 10 priznanja. Postoji i kategorija "novinska karikatura" uz priložene novine (u kojima je izašla).

ESKISEHIR, Turska

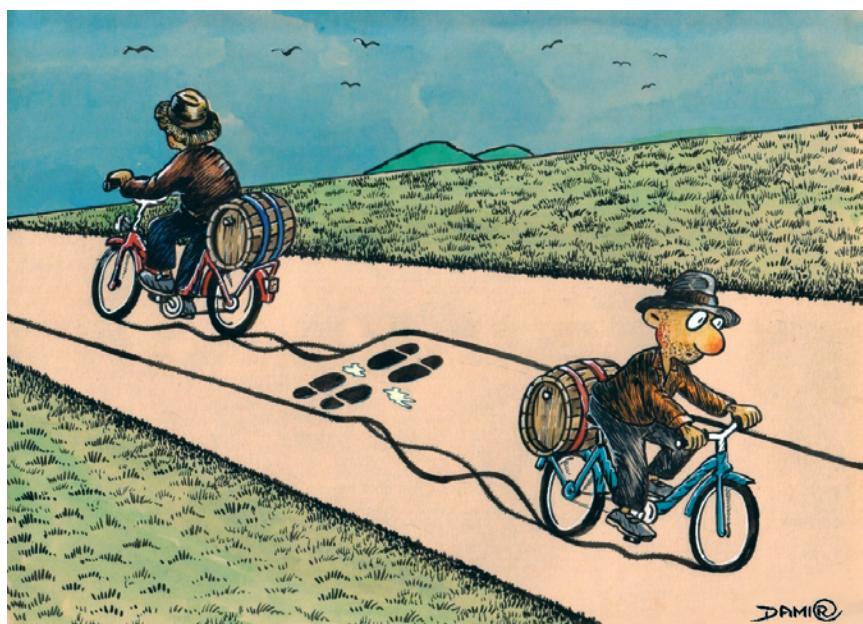
Tema TURIZAM obuhvaća smještaj, prijevoz, turističke agencije, hrana i piće, zabava, rekreacija, razgledavanje grada, muzeji...

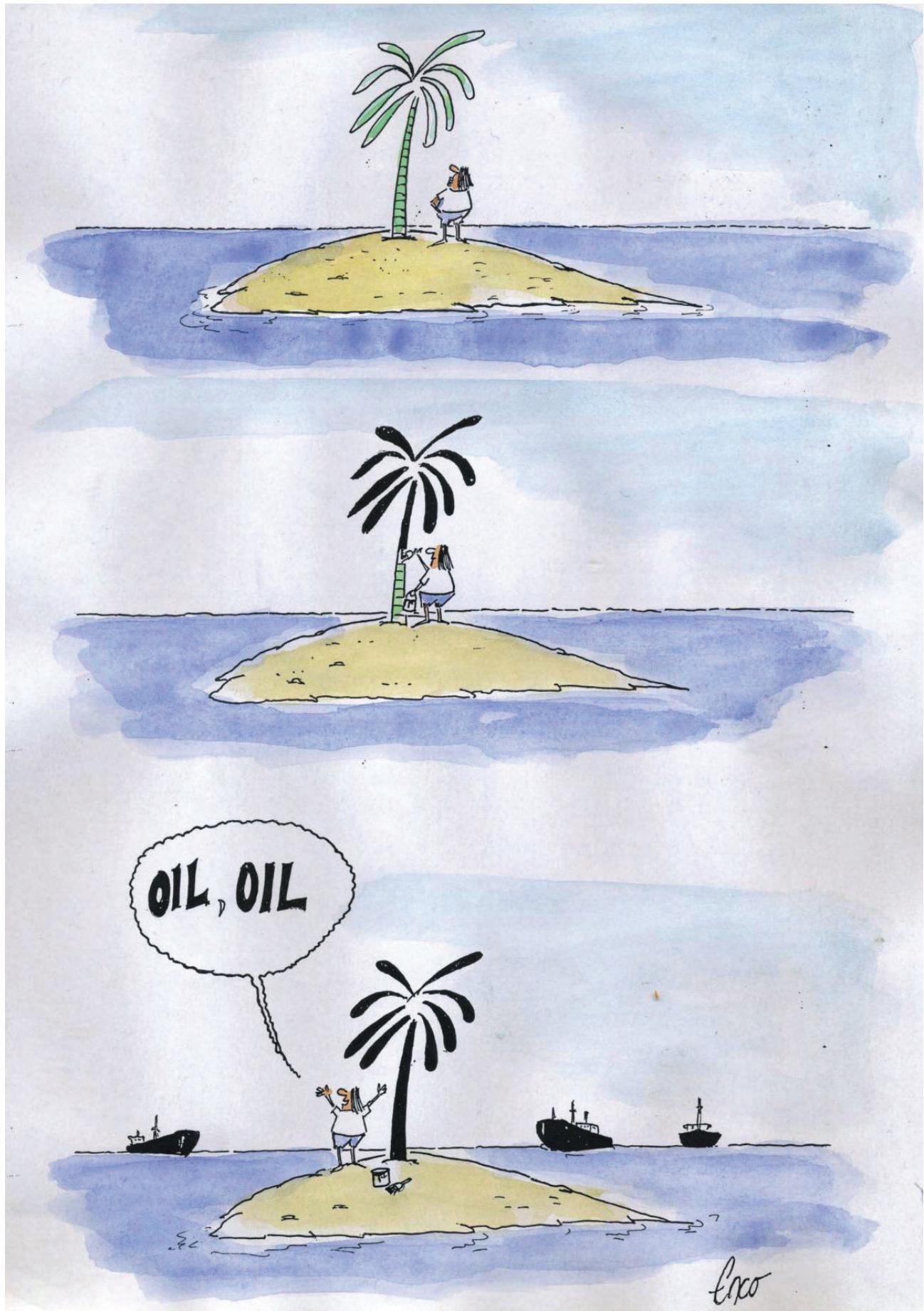
Nagrade : 7, 6, 5 dana boravka (dvije osobe) u hotelu s pet zvjezdica u Turskoj. Crteži moraju biti originalni ili ispisani na računalu. Obavezan Entry Form, a katalog dobivaju selektirani autori.

**14. MEĐUNARODNA IZLOŽBA
KARIKATURE ZAGREB 2009:
Priznanje, Mojmir Mihatov**

NANJING CITY (Kina) 2008:
Priznanje, Damir Novak

AZERBEJDŽAN 2009 (Tema: nafta): Zlatna medalja, Josip Kovačević